

KATSAUS KREIKKALAIS-ROOMALAISEN PAININ SÄÄNTÖIHIN

Kreikkalais-roomalainen paini on perinteisesti ollut se kamppailu-urheilulaji, jossa suomalaiset ovat ajan saatossa nauttineet parhainta menestystä. Siitä huolimatta eivät nykypäivän nuoret, eivätkä välttämättä aikuisetkaan, ole perillä tämän lajin nykyisistä arvosteluperusteista. Jokainen varmasti ymmärtää, että painiottelu päättyy selätykseen, mutta mitä muita suorituksia nähdään painissa ja miten ne vaikuttavat ottelun lopputulokseen? Lue ja ota selvää.

TEKSTI: Muokattu Pertti Vehviläisen ja Niilo Lehdon tekstien pohjalta KUVAT: Antti Latva-Kyyny

Antiikin Kreikan olympiakilpailuihin paini tuli vuonna 708 ennen ajanlaskumme alkua. Näissä paineissa ei ottelu päättynyt selätykseen, vaan ottelu jatkui kunnes toinen kilpailija oli kykenemätön jatkamaan joko täydellisen uupumuksen tai loukkaantumisen takia. Loukkaantuminen lienee ollut yleisin syy luovutukseen. Suomalaisista kansanpaineista tiedetään varsin vähän. Kamppaaminen oli Suomen kansanpaineissa kiellettyä tai sitä pidettiin epärehellisenä. Suomen kansanpaineissa ottelu on ratkaistu alle saannilla tai siellä pitämisellä. Parhaana kansanpainiemme perinteiden tallentajana voidaan pitää Aleksis Kiveä. Eskon ja Teemun painiottelussa (Nummisuutarit v. 1862) sovellettiin nimittäin painisääntöjä.

Paini kehittyi Ranskassa 1800-luvun puolivälissä kilpailulajiksi, missä raakuus ja kaikki vastustajaa vahingoittavat otteet olivat kiellettyjä. Otteet sallittiin vain päästä lanteisiin ja tärkein nykypainin perusta – selätykseen – sisältyi tähän painitapaan. Selätykseen tarkoitti vastustajan molempien hartioiden koskettamista samanaikaisesti

mattoon. Laji levisi ympäri maailmaa sirkuksissa, joissa atleetit haastoivat paikallisia katsojia vastustajikseen. Alusta lähtien kansainvälinen kilpainen oli tätä niin sanottua ranskalaista painia, mutta 1900-luvun alkaessa vallinnut helleenisen kulttuurin ihailu antoi lajille edelleen käytössä olevan nimihirviön ”kreikkalais-roomalainen” paini.

Suomeen ranskalainen paini sopi kuin nyrkki silmään, koska kansanpaineissamme kamppailu ja jalkaan tarttumiset olivat kiellettyjä. Tämä mahdollisti sen, että Suomi oli kolmissa olympialaisissa parempi kuin muu maailma yhteensä. Vapaapaini kehittyi Amerikassa lähinnä aasialaisen painiperinteen pohjalta.

PAINISÄÄNNÖT ENNEN KANSAINVÄLISTÄ LIITTOA

Kun Suomessa aloitettiin painin kilpailutoiminta vuonna 1897, käytettiin sääntöinä sirkusten haasteotteluista tunnettuja yksinkertaistettuja ranskalaisen painin sääntöjä. Ne sisälsivät nykyisen kreikkalais-roomalaisen painin tärkeimmät perusteet.

MUUTOKSET MIESTEN PAINISARJOISSA:

1897 Avoin sarja	1914 60, 67,5, 75, 82,5, yli 82.5 kg	1969 48, 52, 57, 62, 68, 74, 82, 90, 100, yli 100 kg
1903 70, yli 70 kg	1923 58, 62, 67,5, 75, 82,5, yli 82.5 kg	1981 48, 52, 57, 62, 68, 74, 82, 90, 100, 130 kg
1907 70, 85, yli 85 kg	1930 56, 61, 66, 72, 79, 87, yli 87 kg	1997 54, 58, 63, 69, 76, 85, 97, 125 kg
1908 60, 70, yli 70 kg	1946 52, 57, 62, 67, 73, 79, 87, yli 87 kg	1998 54, 58, 63, 69, 76, 85, 97, 130 kg
1909 66.5, 73, 83, yli 83 kg	1962 52, 57, 63, 70, 78, 87, 97, yli 97 kg	2002 55, 60, 66, 74, 84, 96, 120 kg

Vastustajaan sai tarttua kämmenillä niskasta lanteisiin ja alaottamassa (sylvote) sai puolustautua työntämällä leuasta. Taistelua jatkettiin myös matossa. Kiellettyä oli käsivarrella tai polvella painaminen, käsivarren vääntäminen luonnottomaan suuntaan, tarttuminen sormiin, nipistäminen, raapiminen ja lyöminen. Vuoden 1904 Allenin painioppaassa kiellettyjä olivat edellisten lisäksi hengittämistä estävät kravattiootteet, kuristusotteet ja vatsan vääntäminen. Mainittakoon, että vastustajan kättely ottelun alussa ja lopussa oli alusta lähtien määrätty säännöissä.

Ottelu käytiin 15 minuutin jaksoissa yhden minuutin lepotauoilla. Jaksoja painittiin selätykseen tai luovutukseen saakka. Poikkeustapauksessa voitiin aikapulan takia ratkaista ottelu pistepainilla tai alle saannilla, jos selätystä ei saatu aikaiseksi. Sarjassa kaikki ottelivat toisiaan vastaan. Aluksi painisarjoja oli vain yksi kilpailijoiden kokoeroista riippumatta. Vuoden 1903 SM-kilpailuissa painijat jaettiin kahteen luokkaan ruumiinpainon perusteella. Painijat, jotka urheiluvuonna painoivat 70 kiloa tai sen alle, luettiin kevytpainoisiksi ja yli 70 kiloa painavat raskaspainoisiksi painijoiksi.

Suomessa painikilpailuja järjesti aluksi vain Helsingin Atleettiklubi, joka myös määräsi niiden säännöt. Suomen Voimistelu- ja Urheiluliitto myönsi ensimmäiset SM-kilpailunsa 1908 Tampereen Pyrinnön järjestettäväksi. Seuraavana vuonna ilmestyivät SVUL:n hyväksymät painisäännöt. Merkittävin muutos edellisiin sääntöihin oli painiajan rajoittaminen kahteen kymmenen minuutin jaksoon. Ottelun tulos oli ratkaisematon, jos selätystä ei tapahtunut. Helsingin MM-paineissa 1911 käytettiin ensimmäistä kertaa ns. Lindstedtin sääntöjä. Ne julkaistiin 1913 SVUL:n painisääntöinä, jotka sisälsivät 50 pykälää. Ne ovat olleet perustana sekä kansainvälisten että suomalaisten painisääntöjen myöhemmälle kehitykselle. Ottelu aika käsitte kaksi 20 minuutin jaksoa. Mikäli paini ei ollut vilkasta, voitiin ensimmäisen jakson jälkeen määrätä kahden minuutin mattopainivuorot. Uutta oli myös karsiutumisen jatkosta kahdella häviöllä tai häviöllä ja kahdella ratkaisemattomalla ottelulla.

Kansainvälisiä kilpailuja järjestettiin pitkään järjestäjän määräämillä säännöillä ja sarjoilla. Vuoden 1912 Tukholman olympialaisiin pyydettiin Lindstedtiltä säännöt, joista painiajan rajoittamista ja ratkaisemattomaa ottelua järjestäjät eivät hyväksyneet. Esimerkiksi Asikaisen ja Kleinin välinen ottelu kesti 11 tuntia 40 minuuttia, ja loppuottelussa Böhlingin ja Ahlgrenin painiessa seitsemättä tuntia tehtiin ratkaisu molempien jäämisestä hopealle. Kansainvälistä painiliittoa perustettiin jo Tukholman kisojen aikaan, mutta se alkoi vaikuttaa vasta 1920-luvulla.

SÄÄNNÖT KANSAINVÄLISEN LIITON HYVÄKSYMINÄ

Kansainvälinen painiliitto vahvisti ensimmäiset painisääntönsä vuonna 1922. Ne otettiin Suomessa käyttöön pienin poikkeuksin seuraavana vuotena. Kansalliset ja kansainväliset säännöt molemmissa painimuodoissa julkaistiin Suomessa 1925, vaikka kansainvälisen liiton kongressissa 1928 todettiin, että liitolla ei ole painittuja painisääntöjä.

Kansainvälisissä säännöissä ottelu aika oli 20 minuuttia, jonka jälkeen neljä tuomaria äänesti voittajan. Jos äänet menivät tasan, ylituomari sai ratkaista voittajaksi sen, joka oli osoittautunut taitavammaksi, ryhteliämmäksi, voimakkaammaksi ja kestävämmäksi tai määrätä vielä kolmen minuutin mattopainivuorot. Vuoromatopainissa ei hyväksytty selätystä. Sen jälkeen oli vuorossa uusi tuomariäänestyksen, jossa voittaja oli ratkaistava.

Suomen kansallisissa säännöissä ottelu aika jakautui kuuden minuutin alkupystyyntiin, kahteen kolmen minuutin vääntövuoroon ja neljän minuutin loppupystyyntiin. Näiden jaksojen jälkeen tuomarit arvioivat paremmuuden vain loppupystyyntien perus-

teella tai määräsivät vielä kahden minuutin vääntövuorot. Tällöin paremmuusvoitto ratkaistiin kahdeksan viimeisen minuutin perusteella. Äärimmäisessä tapauksessa päädyttiin ratkaisemattomaan.

Vapaapainissa ottelu aika oli kymmenen minuuttia viiden minuutin jatkoajalla. Vapaapainin sarjat olivat samat, jotka tulivat käyttöön kreikkalais-roomalaisessa vuonna 1930.

Vuonna 1929 SVUL:n painijaosto päätti ottaa käyttöön kansainväliset säännöt, jotka tulivat voimaan seuraavan vuoden alusta. Painiajaksi säädettiin 20 minuuttia kymmenen minuutin alkupystyyntillä, kolmen minuutin vääntövuoroilla ja neljän minuutin loppupystyyntillä. Vapaapainin ottelu aika oli 15 minuuttia. Jos tuomarit alkupystyyntien jälkeen totesivat toisen olleen selvästi parempi, sai tämä valita vuoromaton tai jatkon pystystä. Uutena näissä säännöissä olivat ottelusta annetut miinus pisteet: häviöstä kolme ja työvoitosta yksi. Karsiutuminen tapahtui viidestä miinuksesta. Vuoden 1934 säännöissä merkittävin muutos oli työhäviöstä tuomariäänin 2-1 saatu kaksi miinusta.

Vaikka Suomessa julkaistiin uudet sääntöpainokset vuosina 1934, -38, -42 ja -46, ei ottelusäännöissä tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 1946 sarjajonon lisäksi. Vuonna 1951 otettiin käyttöön paremmuuden ratkaisemista varten suoritus pisteet: häviön partaalla pitämisestä viiden sekunnin ajan kolme pistettä, sillassa käyttö kaksi pistettä, vähempiarvoinen suoritus yksi piste, aktiivisuus jaksottain yksi piste ja vastustajan varoituksesta yksi tai kaksi pistettä. Samalla painiaika lyhentyi 15 minuuttiin sisältäen edelleen kolmen minuutin mattovuorot. Kuuden minuutin alkupystyyntien jälkeen kolmen pisteen erolla johtava painija sai valita jatkon.

Vuonna 1957 ottelu aika muuttui 12 minuutiksi kahden minuutin vuoromatoilla, selkähäviö neljäksi miinukseksi ja ratkaisematon ottelutulos otettiin käyttöön.

Vuoromatopaini poistettiin käytöstä 1962 ja ottelu ajaksi tuli kaksi viiden minuutin jaksoa. Tehollinen aika huomioitiin pysäyttämällä kello katkosten ajaksi. Arvostelutuomarit näyttivät pisteet suorituksista, mutta vallitseva pistetilanne ei näkynyt. Mattotuomari ei näyttänyt suorituksen pisteitä. Ottelu aika muuttui 1967 kolmeksi kolmen minuutin jaksoksi, ja 1969 sarjamuutoksen lisäksi mattotuomarille tehtäväksi tuli pisteiden näyttö heitoista.

Vuoden 1975 sääntöjen merkittävin uutuuksia oli pyöreä painialue reuna-alueineen. Ratkaisematon ottelutulos poistettiin, ja pisteettömässä ottelussa molemmat painijat tuomittiin hävinneiksi. Vuoden 1981 alusta painiaika lyheni kahdeksi kolmen minuutin jaksoksi. Seuraavaksi ottelu aika muutettiin 1990 yhdeksi viiden minuutin jaksoksi. Tasapisteissä oteltiin jatko aika, joka päättyi ensimmäiseen suoritus pisteseen. Kaksi vuotta myöhemmin määrättiin jatko aika painittavaksi, jos kummallakaan painijalla ei ollut vähintään kolmea suoritus pistettä.

PAINISÄÄNNÖT TÄNÄÄN

Painin säännöistä on aina keskusteltu, ja ne ovat kokeneet muutoksia. Viime vuosikymmeninä on muutosten määrä ollut niin suurta, että se on suuresti vaikeuttanut yleisön kykyä ymmärtää ottelun ratkaisuja. Kansainvälinen Painiliitto on ollut pakotettu kehittämään lajin sääntöjä, jotta se säilyttäisi paikkansa televisiossa ja olympiakilpailujen ohjelmassa. Sääntömuutokset ovat yleensä olleet lajille hyväksi, mutta on myös ollut ennalta epäonnistuneita kokeiluja. Yksi nykyisten sääntöjen onnistumisia on ollut taistelu turhia ottelukatkoksia vastaan.

”Painisääntöjen historiasta” –kirjoitus on lyhennelmä Niilo Lehdon kirjoituksesta painiveteraanien Yhdyslenkki-lehteen.